

HEÜMAN, ELIS DANIEL

Den svensk-norska konflikten : Tvänne uttalanden

Stockholm : Lundin
1905

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400-till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service.

Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu> alla boken.

- <http://search.books2ebooks.eu/>

HEÜMAN, E. D.

Den svensk-norska Konflikten

Sv. saml.
Polit.
Union
(8r)

1905

1905

Kungl. biblioteket

0 0000 000035425

055

Polit.
Lundin
(1913)

Den Svensk-Norska

Konflikten

TVÄNNE UTTALANDEN

AF

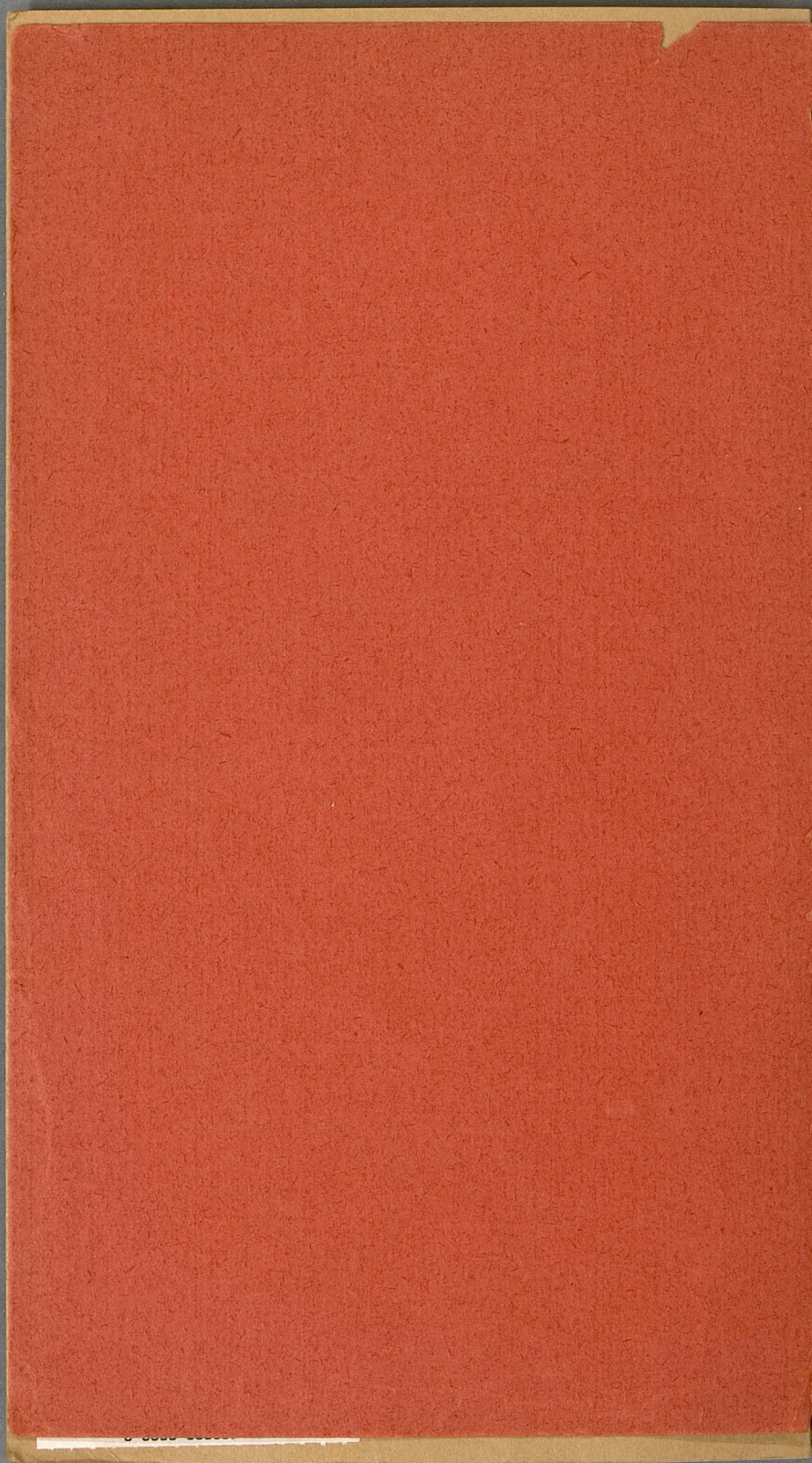
• • E. D. HEÜMAN • •

Pris 25 öre

STOCKHOLM
VICTOR LUNDINS
BOKFÖRLAG

13/
284.

DEN
SVENSK-NORSKA
KONFLIKTEN

TVÄNNE UTTALANDEN

AF

E. D. HEÜMAN

STOCKHOLM.
VICTOR LUNDINS BOKFÖRLAG.

STOCKHOLM 1905
HOLMQUISTS BOKTRYCKERI A.-B.

I.

Predikan i Adolf Fredriks kyrka
Midsommardagen 1905.*

Text Luk: Ev. 1: 5—25.

Tron i icke, så felar det med eder.

Så står profeten Esaias inför Judakonungen Ahas och vill lära honom att sätta sin tröst inte på människor, utan på Herren. Det var, när båda, Syriens konung och Israels konung, slutit förbund emot Juda, som Ahas såg sig om efter en utländsk bundsförvandt: konungen i Assyrien. Profeten varnar honom för ett förbund med världsmakten, ty han såg, att detta skulle föra till Judafolkets beroende af världsmakten. Profeten ville, att hans folk såsom hittills skulle vara ett fritt och självständigt folk, utan någon anann förbundsmakt än Herren själf. Men till

* Då ingenting är för mig mera motbudande och främmande än att drista uttala något andligt omdöme om enskilda personligheter, har jag gärna tillmötesgått mångas begäran att trycka denna predikan, för att en hvar må se, att mitt omdöme rör endast regeringen såsom kollektivbegrepp och afser en i hela folkets väl eller ve ingripande regeringshandling, som offentlig framlagts och som midsommardagens pregel af fosterlandsfest enligt min mening måste beröra.

Förf. anm.

detta fordrades tro på Gud, och tron I icke, så slår det fel för Er, säger profeten (Ers. 7:9.)

Så är tron på Gud den enda makt, som öfvervinner världen. Denne är segern, som öfvervinner världen, vår tro, säger apostelen. Det var, när Kristi församling var en ringa hop. Men den var full af tro på sin Frälsare och stark genom tron. Då bredde den ut evangelium med hast, då vann den många anhängare för Kristus. Då höll den tukt inom sig, så att Herrens helighet bodde i bland den. Då öfvade den kärlek så, att hedningarne pekade på de kristnas kärleksverk och sade: Sen, huru de älska hvarandra. Då gick den församlingen genom eld och bål, kors och svärd, men blef i sin blodsdräkt blott härligare och starkare, så att det kunde pekas på fotspåren och sägas: Här är de heligas tålomod och tro.

Så var det också i gamla förbundet: När Herrens egendomsfolk trodde på Gud och höll sig till Gud, då var det ett öfvervinnerligt folk; när det släppte Gud och gick in förbund med världsmakter, då blef det öfvervunnet och fånget i träldom.

Så också med vårt folk. Det var en mid-sommardag 1527, då vårt folk reste sig mot Roms förtryck och främmande furstar och sade

som en man: nu skall evangelium predikas rent, och vi tro på ingen annan än Gud; då blef det ett starkt folk. Då sade Gustaf Wasa: Nu först äro vi svenskar, förblifven svenskar! Det var ock en midsommardag 1630, då en svensk här för första gången landsteg på Tysklands jord för att kämpa för fädrens tro. Då böjde sig vår store Gustaf Adolf på knä och bad, och hela hären med honom; sen tog han hacka och spade och hjälpte sina menige man att kasta upp vallar emot fienden, och så gick han från seger till seger, ty hans valspråk var detta: "Med oss är Gud, med Honom vi, och segern oss tillhör." Det var tro på Gud!

Huru är det midsommardagen 1905? Hela vårt folk står såsom handfallet. Vår regering har svikit oss. Vi hade samlat oss kring vår konung såsom en man på gammal svenskman-
 sed för att utan krig men med moralens styrka tvinga ett brödrafolk, som brutit ed och gjort uppror, att gå tillbaka till lydriad för konung och lag, och på den vägen utan svek lösa upp unionsbandet med oss i kärlek och frid. Men vi ha blifvit gäckade; svenske män ha rådt konungen att böja sig för upproret och underhandla med de upproriske i stället för lagligt underhandlingsforum först och sedan under-

handling. I sanning, skall svenska folket följa den vägen, då förtjänar det icke annat än att dö ut ur nationernas led, och det ju förr dess hellre, ty det har då kastat ifrån sig all tro på Gud och all aktning för sig själf. Därför skola vi, mina vänner, på midsommardagen 1905 gå fram till Gud i allvarlig bot och erkänna, att vi ha syndat svårt, när en sådan skam och neslighet kan sättas i fråga för oss. Och vi skola tillsammans bedja Gud innerligt och uthållande, att Han ville i nåd afvärja sådan skam från det gamla Sverige och hjälpa oss att inte längre ha ett öra här och ett öra där, ett öra hos våra fosterlandsförrädare, socialisterna, och ett öra hos de utländska makterna, hvad de tycka och tänka, utan att våra öron måtte vara hos Herren vår Gud och Hans ord, som vill, att lag och ordning skola återställas, där lag och ordning äro brutna. Då först, när Gud blir för oss den ende, den, på hvilken vi tro, den, hvilken vi lyda, och den, ur hvilken allena vi hämta vår tillförsikt och kraft, då först få vi igen, hvad vi sedan i onsdags förlorat: aktning för oss själfva och aktning hos både vårt brödrfolk och hos utlandet och hos våra egna fosterlandsförrädare, hvilka nu med rätta begabba oss. O, mitt hjärta blöder, och jag vet, att edra hjärtan blöda af att tänka

på, att sådan skam skall gå öfver Sverige, som i dessa dagar har satts i fråga. Vi skola be Gud, att Han ville ge vår riksdag nåd och kraft att värja oss från sådan skam och att denna riksdag må bli för vår älskade konung ett fast stöd, att han måtte till rådgifvare kunna få män, som ha mera hänförelse för sitt land och för sin konung och för lag och rätt, att vi ej genom att underhandla med upproriska måtte göra oss delaktiga i deras synder och få öfver vårt land och folk en fläck af själförakt, som skall lända oss till ständig svaghet och nedgång såsom nation.

Här får ingen sitta likgiltig vid det ömkliga låt-gå-system, som vår regering infört, utan hvar och en, man och kvinna, skall fram såsom svensk, och hvar på sin plats höja Sveriges fana högt till tro på Gud och aktning och kärlek för sitt land.

Veklighet och njutningslystnad och handfallenhet inför en klick fosterlandsförrädare skola väl icke få bli sådana makter, att vi för detta handlost och nesligt lämna ifrån oss svensk ära och frihet, svensk tro och kraft, som vi fått i arf och som våra fäder så höllo, att de hållre blödde och dödde, än de ville tappa det bort.

Må midsommardagen 1905 bli oss en stor

väckelses dag, då regeringens flathet och saltlöshet må väcka upp hela nationen till besinning och samling och kraft. Midsommardagen har alltid stått fram såsom en stor historisk minnesdag. Vi ha nyss vidrört midsommardagen 1527, midsommardagen 1630, vi kunna nämna därtill midsommaren 1530, då Augsburgska bekännelsen födde fram reformationens symbol, hvarefter "Vår Gud är oss en väldig borg" tonade genom tyska riket starkare än alla påfvens bullor. Det var också midsommaren 1810, som vår konungaätts stamfader Carl XIV Johan fick sin första kallelse till Sveriges konungatron. Många minnen samla sig således kring midsommar, minnen, som kunna väcka oss ur vår dådlöshet, bekvämlighet och sömn till att nu ändtligen rannsaka oss själfva, om vi verkligen äro det folket, som man synes tro oss vara, som kan behandlas hur som helst och föras fram till hvilken nationel förödmjukelse som helst. Jag tror bättre om vårt folk och vi tro det ju vi allesammans, och därför må vi fordra en regering, som härvid tror på Gud och tror på sitt eget folk och som representerar det svenska kynnet hos vårt folk. — Men då må vi börja en rannsaking hvar och en med sig själf och börja genast, ty här är ingen tid att förlora. För egen del har Du kanske tappat Din tro på

Gud, och då har Du skuld i, att Ditt folk ej tror på Gud. Du har blifvit mållös och stum såsom Zacharias i vår text, när han icke trodde, ty otron har alltid med sig mållöshet och stumhet.

Gå fram till Gud i din stilla kammare och bekänn din otro; säg Honom, att Du inte har trott på Honom och därför icke har lydt Honom, inte bedit, inte tackat, inte bekänt Honom och därför låtit allt omkring Dig förfalla, ty otron har gjort dig mållös.

Bed nu om tron, att kunna se bort ifrån allt annat och se bara på Gud och säga fast och innerligt till Honom: Jag tror på Dig, Gud Fader allsmäktig, *min* egen allsmäktige Fader, himmelens och jordens skapare. Och jag tror på Dig, Jesus Kristus, att du är *min* Herre, att har jag bara Dig, så behöfver jag inte frukta något i världen, och jag tror på Dig, Guds helige Ande, att Du ännu hvilar öfver nordanlanden och vill ge oss tillbaka sanning och mod och tro och kraft och pingst, hänförelse och glädje, såsom våra fäder hade. Då skall tron förbyta Din mållöshet i lof och tack till Gud. Gustaf Adolfs ande skall åter gripa Dig med hans psalm: Förfäras ej, Du lilla hop, Fast fiendernas larm och rop Från alla sidor skalla. De fröjdas åt

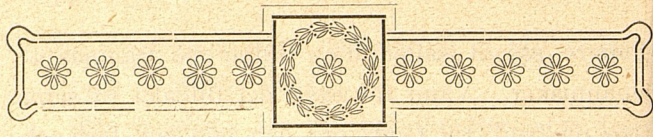
Din undergång, Men deras fröjd ej blifver lång,
Ty låt ej modet falla.

Om en sådan tro på Gud får åter lefva fram i våra hjärtan, så skola vi såsom Zacharias lämnar efter oss barn, inte vekliga stackare såsom nu, de där blott vilja njuta och ha det godt, utan sådane som Johannes Döparen, som kunna försaka veklighet och vin och starka drycker för att i stället varda stora inför Herren, och som alltmera uppfyllas inte af människofruktans ande såsom nu, utan af *Herrens ande*, frimodighetens, kraftens, kärlekens, tuktighetens, sanningens ande och som därför med Elias' ande och kraft omvända sina medmänniskor till Gud och göra dem till ett åt Herren beredt folk, som Han nu såsom fordom kan bruka till sitt redskap och till att lära också upproriske att återvända till ed och trohet och lydnad.

Detta vare midsommardagens predikan och gå nu och bär ut den predikan, hvar Du kommer, att Du i Din mån må tvätta ut det svenska folkets skamfläckar, innan det blir för sent, och hjälpa till att röja slappheten af vägen och ge oss män med Elie anda och kraft, som kunna föra oss an till att *lyda Gud* och att *tro på Gud* och därigenom skaffa oss igen aktning för oss själfva och aktning ibland folken, att vi icke

längre såsom saltet utan sälta må trampas af människor. Vänd för egen del tillbaka till sann tro på Gud, till Guds ord och bön och tack och lof och lydnad för Guds bud, så, om Du än hittills varit mållös genom Din otro, tron ger Dig målet igen att kunna tala ut till Ditt folk en äkta svensk lösen, och hvad som bekändes vid midsommaren i Augsburg 1530 skall då på nytt samla oss alla i trons hänförelse: Vår Gud är oss en väldig borg, Han är vårt vapen trygga! Det är tro detta — Men tron I icke, säger profeten, då slår det felt för Er, allt slår felt, då är det ute med det gamla ärorika Sverige. Skall det vara så? Nej, nej, midsommardagen 1905 skola åtminstone vi, som äro här, gå ut och till hög och låg och till allt vårt folk säga: nu är det slut med eftergifterna och vankelmodet och vekligheten, ty vi hafva en Gud, en Gud, den oss hjälper, Herren, Herren, som vill frälsa sitt folk ifrån döden, om vi bara tro på Honom.

Amen.

II.

Den svensk-norska konflikten.

(Särtryck och öfversättning af författarens uppsats härom till tyska församlingstidskriften "Der Albe Glaube.")

Det kan icke annat än på det smärtsammaste beröra den evangelisk-lutherska kyrkan i reformationens hemland, att de båda länder Sverige och Norge, som hafva sin historia och alla sina institutioner så införlifvade med evangelisk lutherdom, och som med starka andens band äro förenade med trosförvandterna i Tyskland, i denna stund äro efter en nittioårig union sönder slitna från hvarandra under former, som lämnat efter sig sår så djupa, att det torde återgå generationer för att läka dem.

I ingetdera landet förnekas, att unionen varit till välsignelse för båda folken. De hafva i det stora hela känt ett politiskt ryggstöd af hvarandra, en trygghet mot dessa ständiga gränsfejder emellan å ena sidan Sverige, å andra sidan Danmark-Norge,

1 som före unionen hörde till ordningen för dagen och som både ofta framkallade krig och i krigen fingo alltjämt ny hetsning och näring. Så hafva nu de båda länderna under en fred, lika långvarig som unionen, fått utveckla sig inåt till en jämnbördighet med de stora kulturstaterna på ett sätt, som tillvunnit dem både uppmärksamhet och respekt i Europa.

Men helt naturligt har varit, att den mindre unionsbrodern, med blott 2 millioner innevånare, har, ju mera han kännit sin kraft och sitt anseende hos de stora folken växa, med en skygg misstänksamhet ställt sig på vakt mot den större unionsbrodern, med 5 millioner innevånare, i sorgfällig ängslan för att på något sätt anses såsom mindre och att ej ha lika rätt, lika självständighet, lika anseende som den större. Detta är en misstänksamhet, som alltid i vår skröpliga tillvarelseform följer med mindreparten, och som därför torde vara både förklarlig och naturlig. För Norge har denna sträfvan efter full jämnbördighet varit så mycket mera naturlig, som Norge egentligen aldrig haft sin egen historia. Danmark hade sin storhetstid i medeltiden, Sverge har i nyare tid haft sina stormaktsdagar, Norge har inom de perioder, som ligga hitom den grå forntiden, städse stått mer eller mindre osjälf-

ständigt, varit först Danmark-Norge och nu 90 år Sverge-Norge, så snart det gällt dess representation inför utlandet. Vi skola förstå, att ett lifskraftigt folk såsom det norska, så demokratiskt anlagdt, med en natur, som i sublim ödslighet fostrar till ensamhet och själfständighet, och ett folk som såsom folk icke är utlefvadt och gammalt utan ungt och oefaret, att det med ynglingens hänförelse och tro på sin framtid sträfvar efter en egen historia, och därför länge satt som sitt mål att ej i någon mån vara sin svenske broder underlägsen. Och därför har unionen i denna Norges själfständighets trängtan kännts såsom något af tvång. Ty historiens utslag kan ju icke bortresoneras, att Kielerfreden den 14 januari 1814, sedan Ryssland, England och Preussen och sedermera äfven Frankrike och Österrike garanterat Sverge för eningen med Norge, bestämde i sin IV artikel, att konungen af Danmark, skulle oåterkalleligen och för evärdeliga tider såväl för sig som för sina efterträdare till förmån för konungen af Sverige och dess efterträdare till Sverges thron och rike afträda alla rättigheter och anspråk på konungariket Norge. Då Norges folk med sin danska ståthållare prins Kristian Fredrik väl gillade Kielertraktaten ifråga om Norges skiljande

från Danmark, men icke rörande dess förening med Sverige utan i stället lät en konstituerande församling i Eidsvold välja ofvannämde prins till Norges konung den 17 Maj 1814, så måste Sverge med krigsmakt tillkämpa sig Kielstraktatens bestämmelser intilldess stilleståndskonventionen i Moss den 14 Aug. s. å. inledde underhandlingar, hvarefter Norges storting den 4 November 1814 utropade Sverges konung till unionskonung och *urtima riksdagen* i Stockholm den 6 Aug. 1815 och lagtima Stortinget i Kristiania den 31 Juli 1815 antogo den Riksakt, som ännu gäller och som i sin första paragraf stadgar, att *konungariket Norge skall vara ett fritt och själfständigt rike, som ej kan delas eller afhändas, förenadt med Sverge under en konung.* Hufvudgrunderna i denna föreningsakt äro två: 1) Konungamaktens utöfvare skall alltid vara *gemensam* för båda rikena, 2) krig och fred samt alla öfriga politiska förhållanden till främmande makter skola vara gemensamma, hvarföre den svenske utrikesministern handhafver de förenade rikenas utrikesärenden. Denna riksakt kan ej ändras så, att den kommer i strid med någotdera rikets grundlag utan att med det samma grundlagen ändras. Därför är den i Norge så sammanflätad med den norska grundlagen, att

den endast genom två på hvarandra följande stortingsbeslut efter nya stortingsval kan ändras. Denna riksakt har åt båda rikena förlänat den fullaste själfständighet inåt, men i allt, som har tangerat deras politiska förhållanden utåt, har den ställt dem i beroende af hvarandra.

Och naturligtvis hafva i Sverge de historiska förhållandena lämnat i friskt minne, att Sverge med vapen tillkämpat sig denna förening med Norge såsom en ersättning för det förlorade Finland. Därtill kommer, att Norges konung och Norges utrikesminister genom omständigheternas följdriktighet alltid för Norrmännen tett sig såsom i första hand Sverges. När därför den rent norska konungamakten velat värna sina mycket krigskurna grundlagsprerogativ gent emot ett norskt storting, så hafva norrmännen städse haft svårt att tänka sig, att det icke varti hänsyn till Sverge, som bestämt den norske konungens beslut. Det må ock medgifvas, att det varit brist på framsynthet i svensk politik att ej långt förut söka klara upp de onekligen grumliga unionsbegreppen och skapa en union, som omfattades af båda folken med kärlek och förtryende utan i stället blott hänga fast vid »status quo.» Men till ursäkt må det fastslås, att Norges misstänksamhet att förtryckas städse drif-

vit det till fordringar, som för unionens bestånd visat sig i sina konsekvenser farliga. Detta kom i synnerhet till synes, då Norge framställde krafvet på egna handelskonsuler. Det fins i riksakten ingenting uttryckligen sagdt, som kan förhindra Norge från att få egna handelskonsuler. Men i samband med frågan härom fordrade man från svensk sida, att dessa konsulers ställning till den gemensamme utrikesministern skulle från början klargöras, så att ej diplomatiska förvecklingar skulle kunna blifva en följd af deras anställning. Denna fordran från svensk sida afvisades med indignation af Norge. Det blef ett slagord för allt Norges folk, att man i Sverige ville hindra Norge från dess rätt och ställa det på »lydrikets» ståndpunkt. Detta var så mycket mera obefogadt, som man samtidigt från Sverige gjorde det erbjudande att gå till grunden i förhandling med Norge om hela unionsförhållandet, så att allt skulle bli likstäldt äfven utrikesministern kunna vara norrman likaväl som hittills svensk o. s. v. Men Norge hade sitt program klart: att med konsulatfrågan till förevändning kämpa sig fram till *egen* utrikesminister och att således af unionsförhållandet bevara blott unionskonungen, eller med andra ord att förvandla 1815 års *realunion* till en blott *personal*-union.

Med den kringkärning i konungamakten, som norsk grundlagstolkning redan gjort, skulle dock äfven en blott personalunion blifva i längden omöjlig. Därför hade unionen på båda sidor om gränsen blifvit olidlig, och man förstod alltmera, att »status quo» skulle endast tära på folkens inbördes förståelse och förhindra dem i arbetet på deras inre utveckling. Därför var Sverge nu villigt att gå långt i medgifvanden för att skapa ett nytt unionsförhållande, som skulle ge frid åt Norden, eller om ett sådant ej kunde komma till stånd, hellre välja vänskap utan union, än en union med fiendskap.

Men här kommer det tragiska. Norrmännen välja fiendskap och ingen union; ty i stället för att gå in på Sverges anbud om förhandling på unionsfördragets alla punkter göra de revolution. De afsätta konungen, de förordna en regering i den afsatte konungens ställe, de förklara föreningen med Sverge upplöst och de förklara alla de delar af sin grundlag, som afhandla denna förening, vara trädde ur kraft. Denna revolution bemantra de med den ursäkt, att icke de utan konungen framkallat den, därigenom att konungen vägrat att sanktionera deras konsulatlag, innan den upptog bestämmelser om konsulernas förhållande till den för båda rikena gemen-

samma diplomatiën. Konungen har dock suspensivt veto i Norge, så att han kan förbjuda lags trädande i kraft, intill dess tre på hvarandra följande storting beslutat samma lag. Nu hade blott ett storting beslutat lagen, och då konungen ansåg den för unionen och därför för Norge icke nyttig, begagnade han sitt grundlagsenliga suspensiva veto. Då inlämnade den norska regeringen sina afskedsansökningar, med detsamma de förklarade, att om en norsk man skulle i detta fall kontrasignera konungens beslut att här begagna sitt veto, så skulle denne med detsamma vara utan fädernesland. Härpå svarade konungen, att, då han under sådana förhållanden icke ansåg sig *nu* kunna bilda ny regering, befallde han den nuvarande regeringen att tillsvidare kvarstå. Utan att lojalt lyda sin konung, nedlade då regeringen hos stortinget sitt mandat, att vara konungens råd, och stortinget tog genast det revolutionära steget att afsätta konungen, i stället för att åtminstone nu på nytt upptaga Sverges anbud om förhandling rörande unionsförhållandet i dess helhet och så på förhandlingens lagliga väg skrida till sitt mål unionens upplösning. Och de revolutionäre satte genast revolutionen i kraft, underrättade konungen om hans afsättning, strök hans namn ur den all-

männa kyrkobönen, fordrade af generaler och öfverstar och dessas gelikar ed och trohet till den nya regeringen, och strök kungsflaggan på slottet i Kristiania och unionsflaggan på alla landets fästningar.

Här kommer det sorgliga, som Norges kyrkas historia aldrig skall förgäta, att på ett eller två undantag, såvidt känt är, ingen norsk präst och ingen af Norges kristna hade i revolutionens stund mod att säga sitt folk: du begår synd, du bryter ed mot Din konung, Du bryter förbund med Din broder, Du ställer Dig utanför Din egen grundlag och till råga på allt: Du bär falskt vittnesbörd emot Din konung, då Du vränger skulden för detta ifrån Dig på honom, i stället för att Du skulle lojalt välja underhandlingens väg till unionens upplösning.

Detta har på en gång slitit allt Norges duktiga folk ur Sverges hjärta. Och slitningen var så mycket smärtsammare som särskildt på det andliga området ett ganska stort utbyte mellan folken redan begynt. Det norska folkets teologer, sådane som Caspari, Gisle Johnsen, Bugge, Bang m. fl. hade fostrat många beundrande lärjungar i Sverge. Den aflidne Biskop Heuchs kraftiga inlägg mot tidens nyrationalism i hans märkliga bok »Mod Strømmen» hade väckt ej blott Norges

utan ock en stor del af Sverges kyrkofolk till att mera vaket än förut värna om fäderneärfd tro och bekännelse. Framstående norska homileter, sådane som Gustav, Jensen, Klaveness, Tandberg, Brun, Jansen m. fl. hade vunnit många åhörare bland Sverges yngre präster och lekfolk. Och man hade redan träffat alla förberedelser för en stor allmän svensk-norsk prästkonferens i Stockholm hösten 1905, när Norges präster drogo sig tillbaka i känslan af den politiska situationens ogynsamhet. Det blir en stor förlust för Nordens kyrkor, att slitningen har skett under en fullkomligt onödig revolutionsform. Ännu skulle dock mycket kunna räddas, om Norges präster och kristna ville känna sitt folks skuld och bearbeta sitt folk ej att taga unionens upplösning tillbaka, men att taga det *revolutionära upprorssteget* tillbaka och på underhandlingens väg ge sin kränkte konung upprättelse och sin unionsbroder ett kärlekens handslag i afskedets stund, så att de båda folkens framtid måtte tecknas af frid och icke af hat. Då skulle ännu, till stor fromma för ländernas båda kyrkosamfund, kunna komma till stånd en hjärtanas union, som nu edsbrott och traktatsbrott å norr-männens sida eljest för långa tider gjort omöjlig. Sverges urtima riksdag har ännu, då detta

skrifves, icke fattat sitt beslut, men inom landet är den önskan allmän, att riksdagens beslut måtte slå en brygga för Norge att återvända från revolutionsbrottets bana och fatta sitt beslut om unionsupplösning i godt samförstånd med sin unionsbroder och inom konungaedens och lagens heliga rämärken. För Sverige att utan vidare härvid sudda öfver rättfärdighetskrafvet och gå till förhandling med Norge, innan det återvändt från edsbrott och revolution, skulle det verka till den största förslappning i nationalitetskänsla och medföra en så total bankrutt på själfaktning, att Sveriges egna revolutionärer, socialisterna, därigenom mera än af något annat skulle få stark vind i seglen för sina revolutionsdrömmar. Må Gud i sin barmhärtighet afstyra detta och lägga mellan folken en grundval af rätt och sanning, som kan bära upp en framtid dem emellan af brödrakärlek och frid!

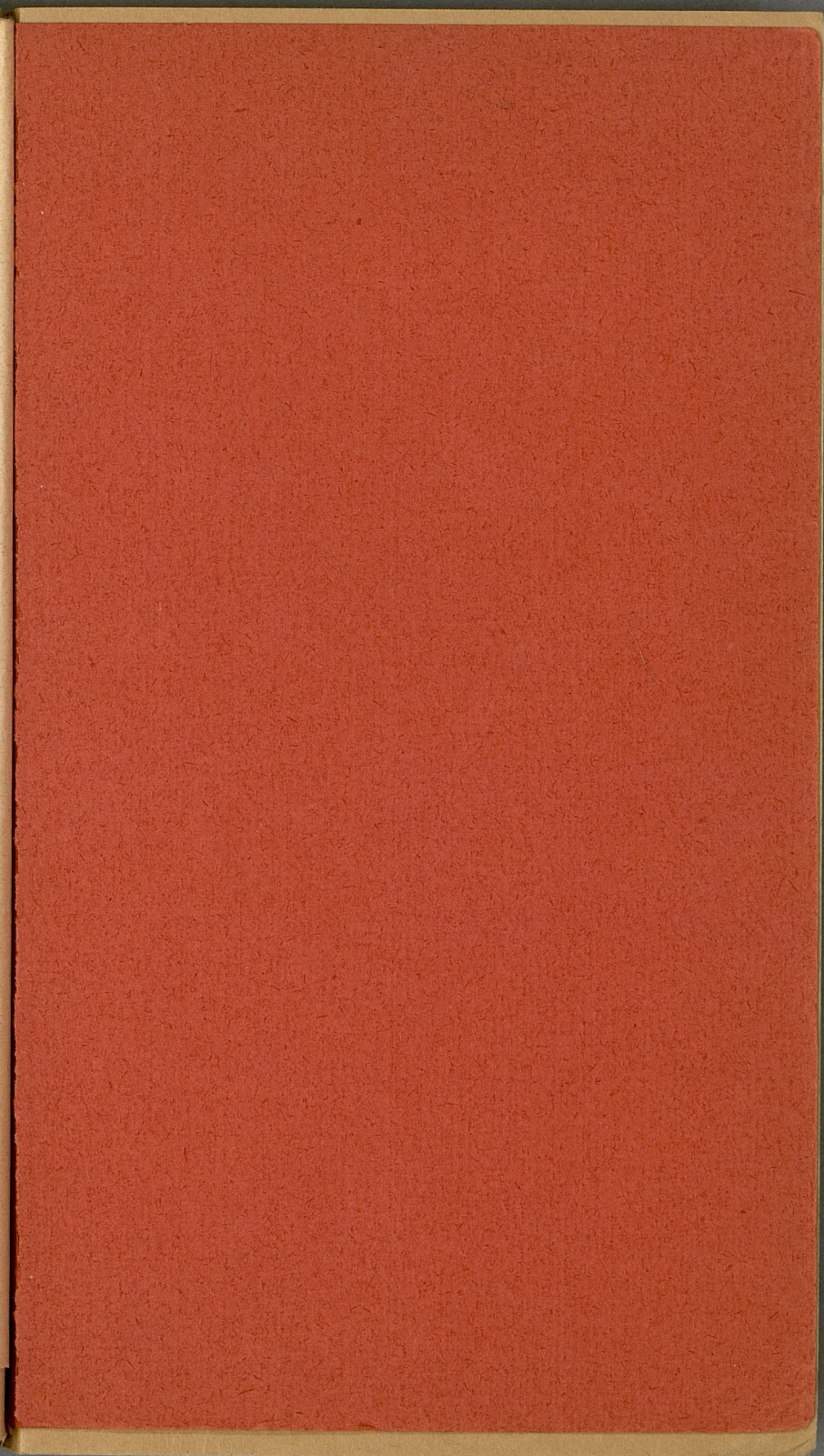
Sedan ofvanstående skrifvits har Urtima Riksdagens unionsutskott alldeles enhälligt beslütat föreslå riksdagen att icke godkänna den genom norsk revolution skedda unionsuppsägelsen, utan först sedan Norge genom nya stortingsval eller omedelbar folkomröstning gifvit tillkänna sin ön-

skan att få den ömsesidigt bindande Riksakten uppsagd och därmed unionen upplöst, vill Sverige för sin del medgifva unionens upplösning, såvida vissa af Norge vid gränsen uppförda fästningar, som betraktas såsom krigshot, varda raserade, hvarjämte riksdagen skulle träffa anstalt om att, utom redan befintliga medel, ytterligare 100 millioner göras tillgängliga för konungen att efter riksdagens hörande användas för de ändamål, som med urtima riksdagens sammankallande stå i samband.

Då detta utskott är sammansatt från alla riksdagens olika meningsgrupper, är det att förvänta, att utskottets förslag blir den svenska riksdagens beslut. Utskottet har således tagit afstånd från regeringens matta och allt Sveriges folk nedstämmande proposition, som föreslog förhandling utan vidare med samma storting, som brutit ed, öfverträdt sin egen grundlag och gjort uppror. I stället vill utskottet att det viktiga ärendet genom vädjan till Norges folk återföres inom lagens rāmärken. Först efter inhämtande af det norska folkets svar vill utskottet förhandla.

Så skall man vara det svenska unionsutskottet tacksam, att det vill söka återställa en lagens och rättfärdighetens grundval för de folkrättsliga aftal, som därpå skola byggas, och ej bjuder

svenska folket den skymf att utan vidare förhandla med upprorsmakare. Måtte nu det norska folket veta att begagna den brygga till återgång, som det svenska riksdagsutskottet med allvarlig uppfattning af Norges synd har i försonlighetens och fridens intresse velat föreslå riksdagen att lägga. Men ännu är frågan visst icke löst. Hvad Sverige nu närmast behöfver är att, sedan den nuvarande svenska regeringen redan ingifvit sin afskedsansökan, få en regering, som med svensk omutlighet, och allvar, parade med fredssträfvande visdom och försonlighet, förstår att gå den af riksdagen inslagna vägen så, att ingen undfallenhet visas mot norsk revolutionslusta men å andra sidan allt göres för att läka såren och få förståelse och kärlek in ibland de båda gamla kära brödrafolken, deras land och kyrkor. Här är ett stort ämne till bön och förbön för Nordanlanden!

En bok för dagen.

I Kamp för Frihet och Rätt

Skildringar från våra dagars Ryssland.

AF

Erik Drake

Författare till MED VAPEN I HAND m. II.

I HVILKEN händelserik tid, hvilka dagar af öfverraskningar och omhvälfningar lefva vi icke för närvarande! Man får gå tillbaka till *Franska Revolutionen* för att finna sociala kriser af liknande innebörd och omfattning.

Revoltens dag är inne. Det knakar i fogningarne på det stora heliga Ryssland. Århundredens brott och förtryck ropa på hämnd och folket reser hufvudet mot tyrannerna. Marken skälffver af dånet från *bombernas krevader och gevärsskottens smatter*.

I ofvannämnda arbete skildras i dramatiskt spännande situationer några drag af det ryska folkets, de revolutionäres, arbetarnes, studenternas, de lärdes kamp för sin rätt och sin frihet.

Boken börjar med en *barrikadstrid i Petersburg*.

Från arbetarekvarter och sjukhus, från de revolutionäres klubbar och de förnämas salonger föres läsaren till soldatorligheterna i Polen, till fängelser och kejserliga slott. En mängd olika typer uppträda och arbetet innehåller lifliga och spännande skildringar af unga mäns och kvinnors uppförande entusiasm och martyrskap, af *polisens brutalitet och grymheter*, af de utsugna böndernas fattigdom och elände, af *storfurstar-nes och hofpartiets* intriger och hänsynslösa förtryck.

Det finns för närvarande intet land, hvilket i så hög grad som Ryssland har allas blickar och tankar riktade på sig.

Arbetet, hvars värde ökas genom ett 100-tal originalillustrationer, utkommer i ca 30 à 35 tjugusidiga häften à 25 öre.

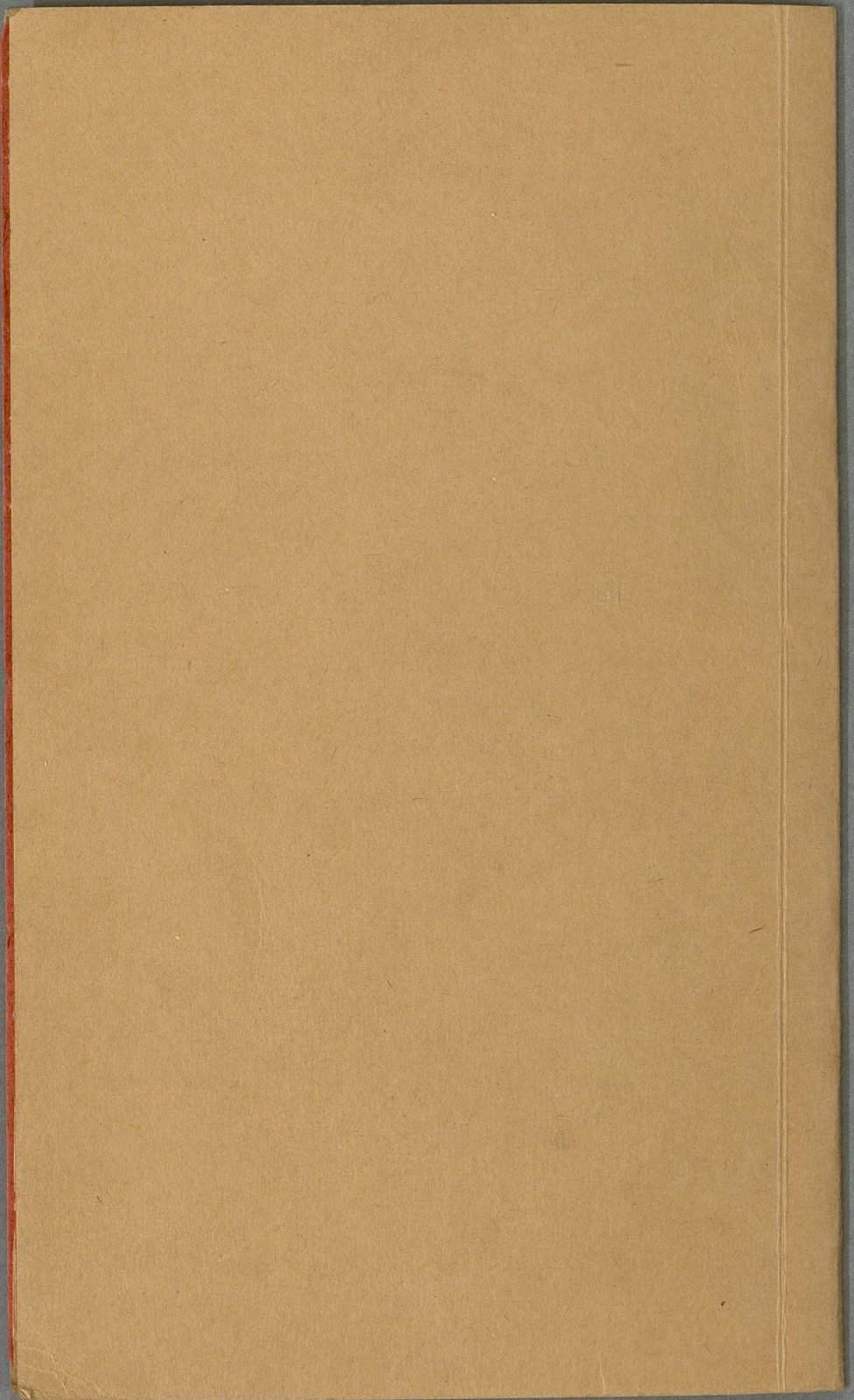
Med sista häftet följer till hvar och en, som utlöst arbetet, **GRATIS** en elegant pärm.

Intet arbete torde därför för närvarande ha mera aktuellt och allmänt intresse än detta.

Kommissionärer antages öfver hela landet. Begär profhafte och kommissionärsvillkor som sändas gratis pr omgående.

Victor Lundins Bokförlag,

Stockholm, Uplandsgatan 47.

www.books2ebooks.eu